

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(5)
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	(9)
สารบัญ.....	(19)
สารบัญตาราง.....	(29)
สารบัญรูป.....	(30)

บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
1.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	9
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย	11
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	13
1.9 โครงร่างการเสนอรายงานการศึกษาวิจัย.....	13
1.10 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย	14

บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไป.....	15
--	----

ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ.....	16
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ.....	31
2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน.....	41
2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติราชการทางปกครอง.....	48
2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ.....	60
2.6 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้อำนาจอรัฐและการกระทำของรัฐบาล.....	72

สารบัญ

หน้า

2.7 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพบังคับของกฎหมาย.....	78
--	----

และการบังคับใช้กฎหมาย

2.8 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ.....	90
--	----

บทที่ 3 วิวัฒนาการแนวคิดหลักการและขอบเขตแห่งเนื้อหาของ	99
--	----

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
ของต่างประเทศและประเทศไทย

3.1 วิวัฒนาการของการบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	99
--	----

ไว้ในรัฐธรรมนูญไอร์แลนด์

3.1.1 ประวัติพัฒนาการบัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐ	99
--	----

ไว้ในรัฐธรรมนูญไอร์แลนด์

3.1.2 แนวคิดหลักการของแนวนโยบายแห่งรัฐ	100
--	-----

ในรัฐธรรมนูญไอร์แลนด์

3.1.3 ขอบเขตแห่งเนื้อหาของแนวนโยบายแห่งรัฐ	103
--	-----

ในรัฐธรรมนูญไอร์แลนด์

3.2 วิวัฒนาการของการบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	106
--	-----

ไว้ในรัฐธรรมนูญเยอรมนี

3.2.1 ประวัติพัฒนาการบัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐ	106
--	-----

ไว้ในรัฐธรรมนูญเยอรมนี

3.2.2 แนวคิดหลักการของแนวนโยบายแห่งรัฐ	107
--	-----

ในรัฐธรรมนูญเยอรมนี

3.2.3 ขอบเขตแห่งเนื้อหาของแนวนโยบายแห่งรัฐ	108
--	-----

ในรัฐธรรมนูญเยอรมนี

3.3 วิวัฒนาการของการบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	111
--	-----

ไว้ในรัฐธรรมนูญสเปน

3.3.1 ประวัติพัฒนาการบัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐ	111
--	-----

ไว้ในรัฐธรรมนูญสเปน

สารบัญ

หน้า

3.3.2 แนวคิดหลักการของแนวนโยบายแห่งรัฐ.....	112
ในรัฐธรรมนูญสเปน	
3.3.3 ขอบเขตแห่งเนื้อหาของแนวนโยบายแห่งรัฐ.....	113
ในรัฐธรรมนูญสเปน	
3.4 วิวัฒนาการของการบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ.....	117
ไว้ในรัฐธรรมนูญอินเดีย	
3.4.1 ประวัติพัฒนาการบัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐ.....	117
ไว้ในรัฐธรรมนูญอินเดีย	
3.4.2 แนวคิดหลักการของแนวนโยบายแห่งรัฐ.....	118
ในรัฐธรรมนูญอินเดีย	
3.4.3 ขอบเขตแห่งเนื้อหาของแนวนโยบายแห่งรัฐ.....	119
ในรัฐธรรมนูญอินเดีย	
3.5 วิวัฒนาการของการบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐาน.....	125
แห่งรัฐไว้ในรัฐธรรมนูญบังกลาเทศ	
3.5.1 ประวัติพัฒนาการบัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐ.....	125
ไว้ในรัฐธรรมนูญบังกลาเทศ	
3.5.2 แนวคิดหลักการของแนวนโยบายแห่งรัฐ.....	126
ในรัฐธรรมนูญบังกลาเทศ	
3.5.3 ขอบเขตแห่งเนื้อหาของแนวนโยบายแห่งรัฐ.....	127
ในรัฐธรรมนูญบังกลาเทศ	
3.6 วิวัฒนาการของการบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ.....	129
ไว้ในรัฐธรรมนูญจีน	
3.6.1 ประวัติพัฒนาการบัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐ.....	129
ไว้ในรัฐธรรมนูญจีน	
3.6.2 แนวคิดหลักการของแนวนโยบายแห่งรัฐ.....	131
ในรัฐธรรมนูญจีน	
3.6.3 ขอบเขตแห่งเนื้อหาของแนวนโยบายแห่งรัฐ.....	132
ในรัฐธรรมนูญจีน	

สารบัญ

หน้า

3.7	วิวัฒนาการของการบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ไว้ในรัฐธรรมนูญในจีเรีย	137
3.7.1	ประวัติพัฒนาการบัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐ ไว้ในรัฐธรรมนูญในจีเรีย	137
3.7.2	วัตถุประสงค์และขอบเขตเนื้อหาแนวนโยบาย แห่งรัฐในรัฐธรรมนูญในจีเรีย	140
3.8	วิวัฒนาการของการบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐไว้ในรัฐธรรมนูญกานา	143
3.8.1	ประวัติพัฒนาการบัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐ ไว้ในรัฐธรรมนูญกานา	143
3.8.2	แนวคิดหลักการของแนวนโยบายแห่งรัฐ ในรัฐธรรมนูญกานา	144
3.8.3	ขอบเขตแห่งเนื้อหาของแนวนโยบายแห่งรัฐ ในรัฐธรรมนูญกานา	147
3.9	วิวัฒนาการของการบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ไว้ในรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์	154
3.9.1	ประวัติพัฒนาการบัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐ ไว้ในรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์	154
3.9.2	แนวคิดหลักการของแนวนโยบายแห่งรัฐใน รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์	156
3.9.3	ขอบเขตแห่งเนื้อหาของแนวนโยบายแห่งรัฐ ในรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์	157
3.10	วิวัฒนาการของการบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐไว้ในรัฐธรรมนูญไทย	159
3.10.1	ประวัติพัฒนาการบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐไว้ในรัฐธรรมนูญไทย	159

สารบัญ

หน้า

3.10.2 แนวคิดหลักการของแนวนโยบายพื้นฐาน	163
แห่งรัฐในรัฐธรรมนูญไทย	
3.10.3 ขอบเขตแห่งเนื้อหาของแนวนโยบายพื้นฐาน	165
แห่งรัฐในรัฐธรรมนูญไทย	
1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	165
พุทธศักราช 2492	
2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	169
พุทธศักราช 2475	
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2495	
3) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	170
พุทธศักราช 2511	
4) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	171
พุทธศักราช 2517	
5) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	174
พุทธศักราช 2521	
6) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	177
พุทธศักราช 2534	
7) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	180
พุทธศักราช 2534	
แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พุทธศักราช 2538	
8) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	180
พุทธศักราช 2540	
9) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	183
พุทธศักราช 2550	
3.10.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบขอบเขตแห่งเนื้อหา	188
ของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในรัฐธรรมนูญไทย	

สารบัญ

หน้า

3.11 วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	191
ในรัฐธรรมนูญไทยกับต่างประเทศ	
บทที่ 4 สภาพบังคับและการปฏิบัติตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	193
ของต่างประเทศกับของประเทศไทย	
4.1 สภาพบังคับและการปฏิบัติตามแนวนโยบายพื้นฐาน	194
แห่งรัฐของต่างประเทศ	
4.1.1 สภาพบังคับและการปฏิบัติตามแนวนโยบายแห่งรัฐ	194
ในรัฐธรรมนูญไอร์แลนด์	
4.1.2 สภาพบังคับและการปฏิบัติตามแนวนโยบายแห่งรัฐ	195
ในรัฐธรรมนูญเยอรมนี	
4.1.3 สภาพบังคับและการปฏิบัติตามแนวนโยบายแห่งรัฐ	196
ในรัฐธรรมนูญสเปน	
4.1.4 สภาพบังคับและการปฏิบัติตามแนวนโยบายแห่งรัฐ	196
ในรัฐธรรมนูญอินเดีย	
4.1.5 สภาพบังคับและการปฏิบัติตามแนวนโยบายแห่งรัฐ	198
ในรัฐธรรมนูญบังกลาเทศ	
4.1.6 สภาพบังคับและการปฏิบัติตามแนวนโยบายแห่งรัฐ	202
ในรัฐธรรมนูญจีน	
4.1.7 สภาพบังคับและการปฏิบัติตามแนวนโยบายแห่งรัฐ	203
ในรัฐธรรมนูญไนจีเรีย	
4.1.8 สภาพบังคับและการปฏิบัติตามแนวนโยบายแห่งรัฐ	206
ในรัฐธรรมนูญกานา	
4.1.9 สภาพบังคับและการปฏิบัติตามแนวนโยบายแห่งรัฐ	207
ในรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์	
4.2 สภาพบังคับและการปฏิบัติตามแนวนโยบายพื้นฐาน	208
แห่งรัฐของประเทศไทย	
4.2.1 แนวคิดทั่วไปของสภาพบังคับแนวนโยบายพื้นฐาน	208
แห่งรัฐในรัฐธรรมนูญไทย	

สารบัญ

หน้า

4.2.2	สภาพบังคับของแนวนโยบายแห่งรัฐก่อนรัฐธรรมนูญ.....	210
	ฉบับ พ.ศ. 2540	
1)	สภาพบังคับของแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ.....	211
	ฉบับ พ.ศ. 2492	
2)	สภาพบังคับของแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ.....	211
	ฉบับ พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2495	
3)	สภาพบังคับของแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ.....	212
	ฉบับ พ.ศ. 2511	
4)	สภาพบังคับของแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ.....	212
	ฉบับ พ.ศ. 2517	
5)	สภาพบังคับของแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ.....	212
	ฉบับ พ.ศ. 2512	
6)	สภาพบังคับของแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ.....	212
	ฉบับ พ.ศ. 2534	
7)	สภาพบังคับของแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ.....	213
	ฉบับ พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2538	
4.2.3	สภาพบังคับของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	213
	ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540	
1)	เจตนารมณ์ของการบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐาน	213
	แห่งรัฐไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	
2)	สภาพบังคับของบทบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐาน	217
	แห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540	
4.2.4	สภาพบังคับของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	220
	ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550	
4.2.5	ปัญหาสภาพบังคับในการปฏิบัติตามแนวนโยบาย.....	224
	พื้นฐานแห่งรัฐในรัฐธรรมนูญไทย	
4.2.6	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขบทบัญญัติว่าด้วย	227
	แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	

สารบัญ

หน้า

4.3	บทวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพบังคับและการบังคับใช้230
	กฎหมายให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในรัฐธรรมนูญ
	ของต่างประเทศกับประเทศไทย
4.3.1	เปรียบเทียบสภาพบังคับของแนวนโยบายพื้นฐาน230
	แห่งรัฐของต่างประเทศกับประเทศไทย
4.3.2	เปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตาม234
	แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ
	กับประเทศไทย
บทที่ 5	กลไกตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตาม239
	แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย
5.1	กลไกตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายตามแนวนโยบาย239
	แห่งรัฐในต่างประเทศ
5.1.1	กลไกตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายตามแนวนโยบาย239
	แห่งรัฐ ในกลุ่มประเทศยุโรป
5.1.2	กลไกตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายตามแนวนโยบาย241
	แห่งรัฐในกลุ่มประเทศเอเชีย
5.1.3	กลไกตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายตามแนวนโยบาย244
	แห่งรัฐในกลุ่มประเทศแอฟริกา
5.2	กลไกตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายตามแนวนโยบาย246
	พื้นฐานแห่งรัฐในประเทศไทย
5.2.1	กลไกตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายตามแนวนโยบาย247
	พื้นฐานแห่งรัฐภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
	พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550
5.2.2	ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามแนวนโยบาย312
	พื้นฐานแห่งรัฐภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
	พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550

สารบัญ

หน้า

5.3	สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยในการรับฟังความคิดเห็น.....	377
	ผู้ทรงคุณวุฒิ	
5.3.1	ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มองค์กรภาครัฐและการบริหาร ราชการแผ่นดิน	377
5.3.2	ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มองค์กรตุลาการและกระบวนการยุติธรรม.....	378
5.3.3	ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มองค์กรวิชาการด้านนิติศาสตร์..... และรัฐศาสตร์	381

บทที่ 6	กรณีศึกษาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คำพิพากษาของ..... ศาลปกครอง และความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	387
6.1	กรณีศึกษาคำวินิจฉัยเกี่ยวกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของศาลในต่างประเทศ	387
6.1.1	กรณีศึกษาคำวินิจฉัยของศาลในกลุ่มประเทศยุโรป.....	387
6.1.2	กรณีศึกษาคำวินิจฉัยของศาลในกลุ่มประเทศเอเชีย.....	396
6.1.3	กรณีศึกษาคำวินิจฉัยของศาลในกลุ่มประเทศแอฟริกา	413
6.2	กรณีศึกษาคำวินิจฉัยเกี่ยวกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของศาลในประเทศไทย	425
6.2.1	สรุปวิเคราะห์กรณีศึกษาเกี่ยวกับสภาพบังคับ ของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	425
6.2.2	กรณีศึกษาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	427
6.2.3	กรณีศึกษาคำพิพากษาของศาลปกครองว่า..... ด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	454
6.3	กรณีศึกษาความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	461

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 7 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	479
7.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	479
7.1.1 การบังคับใช้กฎหมายตามแนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐในต่างประเทศ.....	480
7.1.2 การบังคับใช้กฎหมายตามแนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐในประเทศไทย.....	487
7.1.3 สรุปผลการประชุมสัมมนาวิชาการรับฟัง ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ.....	494
7.1.4 การเปรียบเทียบบทบัญญัติแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2550 กับรัฐธรรมนูญ ฉบับประชามติ พ.ศ. 2559.....	500
7.2 ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	501
7.2.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้.....	501
7.2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	504
บรรณานุกรม.....	507
ภาคผนวก	
ก. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5.....	531
แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	
ข. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 5.....	537
แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	